

Linnaisten omakotiyhdistys ry

22.3.2019

Uudenmaan ELY-keskus
Ylitarkastaja Kirsi Hellas
Johtava asiantuntija Ilpo Huolman

TIEDOKSI

Asiat: 1. Lounais-Vantaan metsäkato, lajisto ja elinympäristöt 2. Suojelualueet; suojelualue-ehdotus ja kommentti Linnaistenmetsän suojelualueerajaukseen

Vantaa kasvaa voimakkaasti, mikä näkyy valitettavasti luontoympäristöjen jatkuvana häviämisenä, kuten metsäkatona, metsien laadun heikkenemisenä ja ekologisten yhteyksien katkeamisena. Kaikki tämä heijastuu metsiin erikoistuneeseen ja uhanalaiseen lajistoon jopa tavalliseen yleislajistoon. Elinympäristöjen heikkeneminen ja lajistokato vaikuttavat voimakkaasti myös meidän asukkaiden elämään. Olemme huolissamme metsiemme luontoarvojen katoamisesta ja lähimetsiemme heikkenemisestä.

Lounais-Vantaalla sijaitseva Linnaistenmetsän alue on sijainnin, laajuuden, arvokkaiden metsäelinympäristöjen ja vaateliaan lajiston näkökulmasta jopa valtakunnallisesti merkittävä luontokohde Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin ja Vantaan yhdistyksen mukaan. (Lisätietoja Keijo Savola ja Kimmo Jääskeläinen). Linnaistenmetsä (75 ha) on keskeinen osa alueella säästynyttä vajaa parin sadan hehtaarin laajuista, suojelualueisen ryydittämää yhtenäistä metsäaluetta.

Linnaistenmetsä on myös useiden uhanalaisten lajien lisääntymisalue, ekologisesti lähdealue. Vantaan kaavoituksessa kyllä tunnistetaan Linnaistenmetsän maakunnallinen arvo monipuolisten kangas, lehto- ja korpimetsien sekä lahoppulajiston osalta (asemakaava Linnainen 100400 ja uusi yleiskaavaluonnos 2020). Vantaalla myös ymmärretään, että Linnaisten metsän arvoa lisää sen sijainti seudullisen ekologisen verkoston tärkeässä keskiössä, usean suojelualueen Gubbmossen (Äijänsuo), Furumossen, Tuomelan tammimetsä, Soltorp) ympäröimänä. Mutta Linnaistenmetsä ei ole vain Vantaan kuvailema ekologinen yhteys, se on myös useiden uhanalaisten lajien ydinaluetta (linnut, sammaleet, liito-orava, käävät). Uudessa Vantaan yleiskaavaluonnoksessa 2020 onkin esitetty metsäalueelle uutta suojelualuetta, mikä on periaatteessa hyvä asia, mutta raja-alue on tehty liian kapeaksi.

Kaikesta tästä huolimatta Linnaisten metsäaluetta nakerretaan ja heikennetään monelta suunnalta.

Esimerkiksi Linnaisten asemakaavassa 100400 esitetty pientaloalue uhkaa metsän luontoarvoja sen länsireunan suunnalta. Kaava-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä on esimerkiksi lahokaviosammaleen (EN) esiintymiä sekä lajin avainbiotooppia, METSO-kriteerit (I&II) täyttyviä kohteita, uhanalaisia metsäluontotyyppisiä ja luonnontilaisia noroja sekä useiden uhanalaiseksi tai

silmälläpidettäväksi luokiteltujen lintulajien reviierejä mm hömötiainen (EN), töyhtötiainen (VU), närhi (NT) kanahaukka (NT), harakka (NT), varpuspöllö (VU). Linnaistenmetsä on myös uhanalaisten nisäkkäiden alue, kuten liito-orava (VU) ja lepakot, joita ei selvityspuutosten vuoksi ole lajitunnistettu.

Vantaan tekeillä olevassa metsäsuunnitelmassa ei ole asiantuntevasti huomioitu Linnaistenmetsän luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja sen luontaista kehittymistä. Länsireunan ja eteläpuolisille metsätalouskuvioille on suunniteltu puuston poistoja ja harvennuksia herkille kohteille.

Maisematyöluvan turvin koillisosan noin 10 hehtaarin vanha kuusikko kaadettiin kevättalvella 2018. Tämä yksityisomisteinen kuusialue oli kiinteä osa Linnaisten kuusimetsää. Kaupungille annettiin selvä suositus Savolan raportissa: *”Koillisosan hankkiminen kaupungille olisi suotavaa, koska luontoarvojen ja virkistyskäytön kannalta palsta on selvä osa Linnaistenmetsän luonto- ja virkistysaluetta”* (Savola 2016). Alue oli liito-oravien pohjois-eteläsuuntainen kulkuyhteys (Länsi-Vantaan liito-oravakannan suojelusuunnitelma, Luontotutkimus Solonen 2005). Metsäkonetyössä alueen soistumia ja luonnontilaista noroa turmeltiin.

Voimalinjojen puustokarsinnassa muutama vuosi sitten kaadettiin Gubbmossenin suojelualan reunasta vanhaa puustoa ja vastaavasti Linnaistenmetsän itäreunan pituudelta. Tässä toimenpiteessä ei huomioitu liito-orava habitaatteja ja yhteyksiä Hämevaaraan sekä Helsingin ja Espoon suuntaan.

Uudessa yleiskaavaluonnoksessa 2020 on jälleen esitetty asuntoalueeksi osaa Linnaisten metsäalueesta Furumossenin suojelualan itäpuolelta. Tämä rikkoo metsäalueen yhtenäisyyttä ja heikentää entisestään luonnon monimuotoisuutta.

Seuraamme tiiviisti Lounais-Vantaan maankäytön muutoksia, sen vaikutuksia elinympäristömme tilaan sekä lajistoon. Ihmettelemme suuresti maankäyttöä ja toimintatapoja, joiden seurauksena uhanalaisten ja direktiivilajien elinympäristöt häviävät ja uhanalaiset luontotyypit, METSO-kohteet heikkenevät.

Kun tiedämme että:

- Uusi eliölajien uhanalaisuusarviointi osoittaa Suomen luonnon köyhtyvän edelleen. Uhanalaisten osuus on suurin **linnuissa ja sammalissa. Enemmistö uhanalaisista lajeista elää metsissä.** Suurin syy uhanalaistumiseen on lajien **elinympäristöjen väheneminen ja laadullinen heikkeneminen.** Suojelualueet eivät yksin turvaa lajien säilymistä, vaan monimuotoisuus on huomioitava kaikessa luonnonvarojen ja alueiden käytössä. Uhanalaistumisen pysäyttämisessä **toimilla on kiire.**
- Etelä-Suomen metsäluontotyypeistä lähes 80 % on uhanalaisia joulukuussa julkaistun Luontotyyppien punaisen kirjan mukaan.
- METSO:n 27.2.2019 julkaistussa väliarvioinnissa todettiin Uudenmaan ELY-keskuksen alueella tavoitteisiin nähden muita alueita heikompi METSO-toteutus sekä suhteessa suuremmat puutteet suojelualueverkostossa. Suojeluhaasteet näyttävät arvion mukaan keskittyvän runsaslahopuustoisten kangasmetsien, lehtojen, puustoisten soiden sekä maankohoamisrannikon monimuotoisuuskohteisiin.

- Linnaisten metsäalueella on 2 suojeltua, mutta ilman ennallistamistoimia olevaa puustoista suo-alueetta.
- Linnaisten metsäalueen maakunnallinen arvo monipuolisten kangas, lehto- ja korpimetsien sekä lahoppulajiston osalta on tunnistettu. ¹⁾
- Linnaisten metsäalueella elää vanhojen kuusimetsien monipuolinen lajisto.
- Liito-oravien status muuttunut uhanalaiseksi (VU) ja Linnainen on liito-orava-alueetta.
- Suomessa pesivistä 246 lintulajista punaisen listan lajeja on 121 ja uhanalaisia kolmasosa.
- Linnaisten kuusimetsäalue on uhanalaisten ja silmälläpidettävien lintulajien turvapaikka.
- Ensisijaisesti metsäympäristöjen lajeista yhdeksän on uhanalaisia ja kahdeksan silmälläpidettäviä. Erittäin uhanalainen hömötiainen ja vaarantunut töyhtötiainen ovat olleet metsiemme runsaimpia lajeja, mutta niiden määrät ovat vähentyneet huolestuttavasti.
- Hömötiainen ja töyhtötiainen ovat Linnaistenmetsän lajeja.
- Yleisin uhanalaistumisen syy on ihmisen aiheuttamat elinympäristön muutokset.

1) Savola K 2016 (Muistio 23.11.2016), Savola 2016, Savola, K. & Wickholm, M. Vantaan kääpätutkimus 2003/2004.

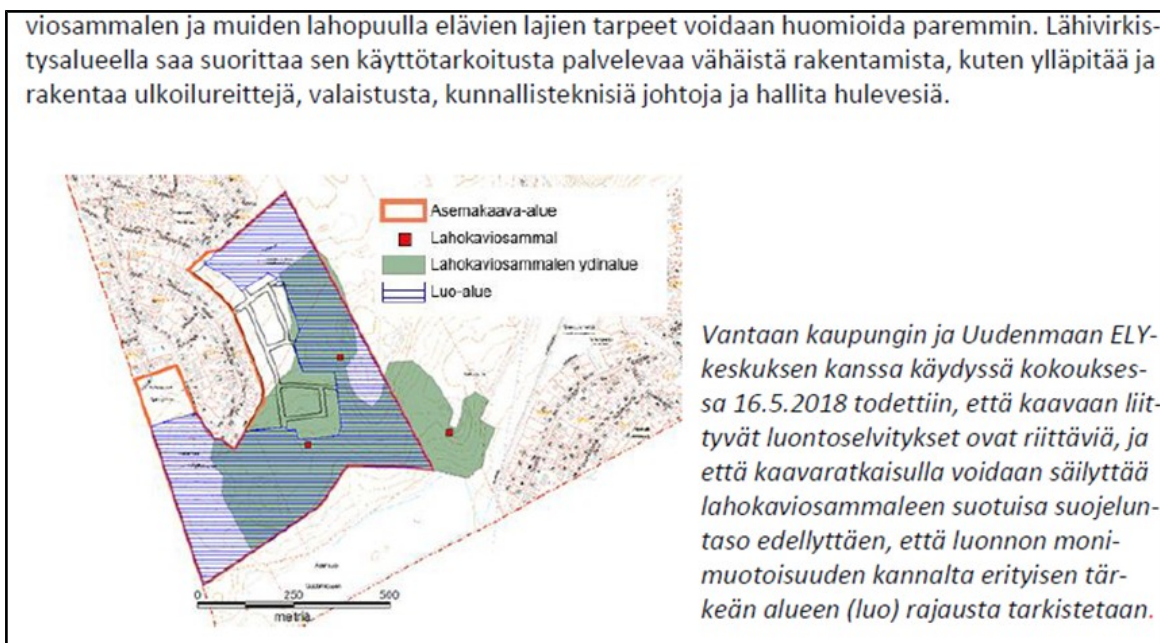
Vaadimme uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien sekä uhanalaisten luontotyyppien suojelua ja turvaamista maankäytöltä ja metsänhoitotoimenpiteiltä.

Edellytämme, että Uudenmaan ELY-keskuksen ohjaus toimii kuntiin päin paljon nykyistä tehokkaammin biodiversiteetin säilymisen turvaamiseksi. Monimuotoinen luonto tuo terveyttä, iloa ja elämyksiä myös meille asukkaille.

1. LAJISTO JA ELINYMPÄRISTÖT

1.1. Kaava-alue uhkaa uhanalaisia lajeja

Rakentaminen direktiivilaji-alueen päälle ei ole hyväksyttävää, kaava-alue Linnainen 100400

Kuvassa näkyy punaisella suunniteltu asemakaava-alue Linnainen100400. Kaavasuunnitelma on MRL 9 § ja 54 § sekä luonnonsuojelulain vastainen, koska rakentamista on esitetty erittäin uhanalaisen lahokaviosammaleen (*Buxbaumia viridis*) habitaatti-alueelle. Kysymyksessä on EU:n luontodirektiivin liitteen II mukaan erityisesti suojeltava laji. Suoran rakentamisen lisäksi uhkana on pienilmaston muuttuminen, kuluminen, puutarhajätteet ja metsän hoitotoimet.

Asemakaava-alueella on lisäksi uusia liito-oravien esiintymisalueita sekä liito-oravakannan säilymiselle potentiaalisia toistaiseksi tyhjiä mutta soveltuvia alueita.

Alueella on myös EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) tiukkaa suojelua vaativien lajien piiriin kuuluvien lepakoiden esiintymis-, päiväpiilo- ja ruokailualueita.

Vantaan suunnittelemaat metsänhoitotyöt eivät sovi ns. kaava-alueelle, jossa herkkiä kohteita (direktiivilajit, METSO-kohteita, luo-alue ja suojelualue-ehdotus).

Kaava-alue on paljon käytetty lähivirkistysalue Linnaisten, Jupperin ja Hämevaaran asukkaille. Kulutus paine on jo voimakasta.

Kaavasta on tehty kaksi valitusta Helsingin hallinto-oikeuteen luonnonsuojelulain, vesilain ja maankäyttö- ja rakennuslain vastaisena.

1.2. Linnaisten liito-oravat ovat jälleen uhanalaisia, kanta tarvitsee uusia elinpiirejä ja turvallisia yhteyksiä.

Liito-oravan statuksen muuttuminen uhanalaiseksi (VU) osoittaa, että toimet lajin turvaamiseksi eivät ole riittäviä! Punaisen kirjan mukaisia uhkatekijöitä ovat metsien uudistamis- ja hoitotoimet, puulajisuhteiden muuttuminen, vanhojen puiden/metsien ja lahoppuun väheneminen.

Pirstoutuneessa metsämaisemassa varttuneen kuusimetsän alueet ovat niin pieniä, että niihin mahtuu kuhunkin keskimäärin vain yksi tai kaksi lisääntyvää naarasta. Leveät aukot lisäävät saalistuspainetta/kuolleisuutta.

Linnaisten alue on Lounais-Vantaan liito-oravien ydinaluetta. Ramboll-selvityksen (2016) mukaan läntisellä osa-alueella on lisäksi suuri merkitys läntisen Vantaan liito-oravapopulaation kytkeytymiseen Espoon ja Helsingin alueiden liito-oravakantaan.

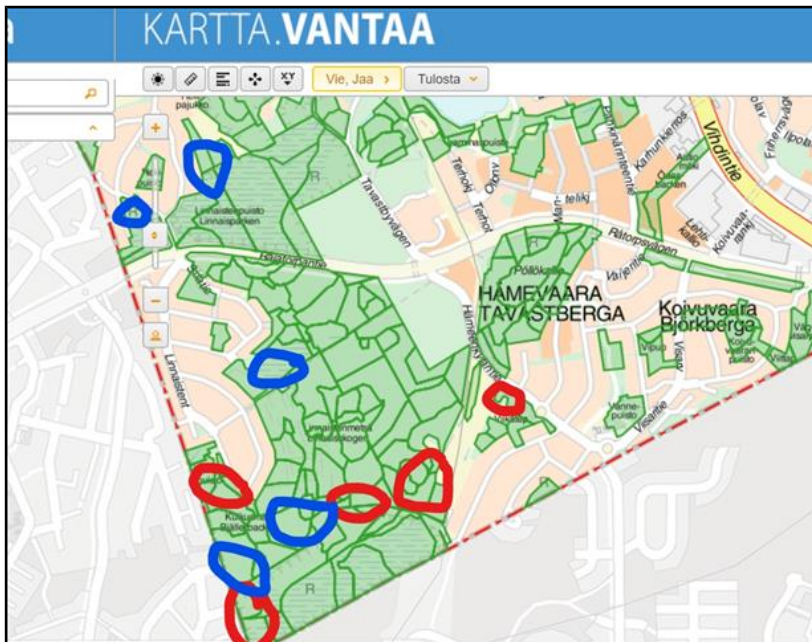
Linnaisten metsäalueen Hämevaaran puoleinen elinpiiri riittää yhdeksi naarasreviiriksi (Selonen ym. 2013, Hanski 2016), minkä vuoksi aluesuojelujärjestelmän merkitys korostuu kun pyritään turvaamaan lajin pitkäaikaisen säilymisen tarvitsemia elinympäristöjä ja näiden välisiä laadukkaita yhteyksiä. Esimerkiksi puuttuvan yhteyden korjaaminen Lounais-Länsi-Vantaan reunassa Linnaisten ja Herukkapuron välillä.

Linnaisten metsäalueella täytyy vaalia myös tyhjiä asuttamattomia paikkoja omaa elinpiiriä etsiville nuorille naaraille. Harvennukset ja hakkuut pirstovat ja kaventavat lajin olosuhteita entisestään. Männiköt, kallioalueet ja suot eristävät sen sijaan, että hyödyttäisivät kuusi-sekametsän liito-oravaa.

Liito-oravan suojelua tukevia toimia tarvitaan niin kaavoituksessa kuin metsähoidossa. Liito-oravien esiintymisalueet on huomioitava ensisijaisesti lajin elinympäristövaatimusten kannalta laajassa mielessä ja yhteyksiä alueiden välillä on parannettava. Suojelusuunnitelmaa on tiukennettava ja lajin seuranta on oltava säännöllistä ja ajantasaista.

Linkki liito-orava tiedostoihin: <https://1drv.ms/f/s!AvCUe-9fBdUohgoVsJ0FOyCrhXes>

1.2.1. Linnaisten metsäalueen liito-oravien esiintymät. Havainnot ovat vuosilta 2018-2019.

Kuvassa on punaisella havaitut Linnaistenmetsän liito-orava esiintymät ja sinisellä potentiaalit tyhjät alueet. Sopivaa aluetta voi olla paljon enemmänkin.

Asukastieto: Linnaisten liito-oravien elinpiirit ovat erillisenä liitteenä (Liite 1).

1.3. Linnaisten lepakot

Selvitysten perusteella Linnaistenmetsä on yksi Vantaan tärkeimmistä lepakkoalueista.

”Vantaan ehdottomasti tärkeimmiksi lepakko ”hot spoteiksi” muodostui Hämeenkylässä – Hämevaaran – Linnaisten alue sekä Seutula. Alueilta löytyi useita lepakkolajeja (Siivonen 2002).”

Vantaalla tehtiin 2001 – 2002 lepakkokartoitus (Siivonen 2002), jossa selvitettiin Vantaan tärkeimmät lepakoiden esiintymispaikat. Selvityksen mukaan Linnaisten ja Hämevaaran väliset metsäalueet ovat erittäin Vantaan parhaista viiksisiippa-alueista. Metsät ovat mieluisia viiksisiipoille ja niitä oli runsaasti Rajatorpantie – Viikatetien ja Aisatie välisellä alueella. Linnaisten – Hämeenkylässä alueelta löytyi myös korvayökköjä ja Linnaisten pohjanlepakkoja. Todelliset lepakkomäärät ovat todennäköisesti jonkin verran suurempia. Siivosen (2002) mukaan viiksisiippon esiintymispaikat Vantaalla kannattaisi erityisesti huomioida.

Asukashavainnot vahvistavat lepakoiden esiintymisen

Asukashavaintojen perusteella lepakkoita tavataan säännöllisesti ainakin Linnaisten metsän länsireunassa Valjaskujan ja Aisatien välisellä metsäalueella. Lajivarmistusta kaivataan. Asukashavainnoista on ilmoitettu Vantaan ympäristökeskukseen 2017 ja 2018. Ympäristökeskukselta on pyydetty selvitystä useasti. Todisteeksi lepakoiden olemassaolosta pyysimme Luonnonsuojeluliiton Vantaan piiristä apua ja lyhyt detektorointikäynti Linnaistenmetsän länsireunan poluilla osoitti heti ainakin pohjanlepakon ja siippalajin saalistuslennot, vaikka ajankohta ei ollut paras mahdollinen. Piironen 2017: <https://1drv.ms/f/s!AvCUE-9fBdUohgaSAXHBcxT776EE>

Lepakoiden erityisenä uhkana (Suomen maaraportti 2014) on metsien hävittäminen ja uusien asutusalueiden rakentaminen, jos suunnittelussa ei huomioida lepakoiden tarpeita, saalistusalueita ja kulkureittejä. Rakentaminen pirstoo lepakkoaluetta monessa suhteessa. Kaikki lepakkojen elinkierron kannalta tärkeät alueet ovat lailla suojattuja.

Siivosen mukaan (2002) uhkana on myös häirintä horros- ja piilopaikoissa sekä ruokailualueiden tuhoutuminen. Lepakot karttavat aukeita. Erilaiset kujanteet, rantametsät, pensas- ja puustorivit ovat lepakoille tärkeitä, sillä lepakko muistaa ne ja suunnistaa niiden mukaan ruokailualueelleen ja piilopaikkaansa. Lepakoilla on myös useita piilopaikkoja ja puuston poistaminen voi eristää lepakot piilopaikoistaan.

Terhi Wermudsenin väitöskirjan mukaan isoviiksi-/viiksisiipat saalistivat metsien hämyisissä paikoissa ja karttoivat valoa. Metsää ei tulisi myöskään viiksi- ja isoviiksisiipan ruokailualueilla harventaa liian valoisaksi. Viiksisiipat ovat sidoksissa vanhoihin metsiin. Ne käyttävät kolopuita, kaarnakoloja ja tikankoloja piilopaikkoinaan. Korvayökkö saalisti pääasiassa puustoisilla alueilla ja ripsisiippa, jota on vaikea havaita, metsänreunoissa.

Pidämme tärkeänä, että lepakkojen elinpiirit tunnistetaan, niiden kehitystä seurataan ja elinympäristöt säilytetään pitkäikäisille lepakoille suotuisana.

1.4 Linnaisten linnut

Useampi kuin joka kolmas Suomessa pesivä lintulaji on jo uhanalainen. Linnaisten metsä on tunnetusti myös linnustoltaan rikas (toistaiseksi). Asukasaineistossa on tunnistettu 70 pesimälajia. Vantaan teettämässä kertakartoituksessa havaittiin myös runsaasti lintupareja/reviirejä mutta siltikin vain noin puolet Linnaisten mahdollisesta pesimälinnustosta.

Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	2*	Pajulintu (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	5
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	1*	Hippiäinen (<i>Regulus regulus</i>)	6
Rantasipi (<i>Actitis hypoleucos</i>)	1	Harmaasieppo (<i>Muscicapa striata</i>)	3
Sepelkyyhky (<i>Columba palumbus</i>)	1	Sinitiaainen (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	3
Käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	2	Talitiaainen (<i>Parus major</i>)	7
Käki (<i>Cuculus canorus</i>)	1	Kuusitiaainen (<i>Parus ater</i>)	2
Rautiaainen (<i>Prunella modularis</i>)	3	Töyhtötiainen (<i>Lophophanes cristatus</i>)	1
Punarinta (<i>Erithacus rubecula</i>)	11	Hömötiäinen (<i>Poecile montanus</i>)	1
Mustarastas (<i>Turdus merula</i>)	8	Puukiiپیج (<i>Certhia familiaris</i>)	1
Räkättirastas (<i>Turdus pilaris</i>)	3	Peippo (<i>Fringilla coelebs</i>)	16
Laulurastas (<i>Turdus philomelos</i>)	4	Viherpeippo (<i>Carduelis chloris</i>)	1
Punakylkirastas (<i>Turdus iliacus</i>)	1	Tikli (<i>Carduelis carduelis</i>)	1
Lehtokerttu (<i>Sylvia borin</i>)	1	Vihervarpunen (<i>Carduelis spinus</i>)	4
Mustapääkerttu (<i>Sylvia atricapilla</i>)	4	Punatulkku (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	1
Sirittäjä (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	5	Nokkavarpunen (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	1
Tililtä (<i>Phylloscopus collybita</i>)	1	Yht. 31 lajia, 101 paria/reviiriä, 411 paria/km ² /24.6 ha	

3.2. Linnaistenmetsä

Linnaisten kaupunginosassa Rajatorpantien eteläpuolella sijaitsevan Linnaistenmetsän kesän 2017 pesimälinnusto selvitettiin kertakartoituksella 10.6. (klo 2.45-11.45) 75 hehtaarin alalta. Laskennan säätila

Kuva lintujen kertakartoituksesta.

”Linnaistenmetsän kesän 2017 pesimälinnusto selvitettiin kertakartoituksella 10.6. (klo 2.45-11.45) 75 hehtaarin alalta.” ja ”Kesän 2017 kartoituksessa havaittiin 35 pesimälajia, joilla yhteensä 407 paria/reviiriä, linnuston kokonaistiheytenä 543 paria/km²” (Lindblom 2017).

Kertakartoitus on Uudenmaan lintuharrastajien yhdistyksen Tringa ry:n asiantuntijoiden mukaan kovin köykäinen tapa kartoittaa linnustoa. Yhdellä käynnillä voidaan löytää vain 60-70 % reviireistä.

Linnaistenmetsän länsireuna (Kaava-alue 100400) hömötiäis- ja töyhtötiäisaluetta.

Hömötiäisen varoitusääni on sellainen yleisvaroitus, joka kutsuu paikalle muita lintuja tarkistamaan metelin syyn. Hömötiäisen joutuminen erittäin uhanalaisten lajien listalle, on yleisvaroitus meille ihmisille. Nyt on välttämätöntä tehdä isoja muutoksia.

Paloma Hannonen, Suomen luonnonsuojeluliiton suojeluasiantuntija

Hömötiäinen luokitellaan erittäin uhanalaiseksi, koska lajin populaation koko on Suomessa pienentynyt yli 50 prosentilla kolmen sukupolven aikana, vuosina 2003–2017. **Etelä-Suomeen painottuvien talvilintulaskentojen mukaan hömötiäisen taantuminen on samassa ajassa ollut peräti 68 prosenttia.** Lajin katoaminen pesimälinnustostamme etenee nopeasti. Prosenttiluvut arvioinnin taustalla kertoi akatemiaturkija Aleksis Lehikoinen, joka johtaa Helsingin yliopiston luonnontieteellisen museon Luomuksen linnustonseurantoja.

Sama länsireuna on kiikunkaakun olevan kanahaukan (NT) reviiri.

Lajin uhanalaistumisen syyt ja uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen. Linnaisissa rakentaminen, elinympäristön väheneminen, heikentyminen, häirintä ovat uhkana.

Kanahaukan huomioiminen metsien käsittelyssä tulisi olla laaja-alaista, eikä vain reviiri- tai pesämetsäkohtaista. Laajojen metsäalueiden ja kokonaisuuksien suunnitelmat tulisi tehdä siten, että kaikilla potentiaalisilla kanahaukan asuinalueilla vanhojen metsien määrä olisi mahdollisimman suuri.

Kanahaukan osalta on tutkimusten mukaan on erityisesti huomioitava:

1. Pesän rakennus ja muninta-aika (maalis-huhtikuu): 400 metrin häiriötön vyöhyke
2. Haudonta-aika - pienet poikaset (toukokuu-kesäkuun puoliväli): 300 metrin häiriötön vyöhyke
3. Pesäpoikas- lentopoikasaika (kesäkuun puoliväli-heinäkuu): 200 metrin häiriötön vyöhyke. (Kontkanen & Nevalainen 2002)

Nyt Vantaa suunnittelee alueelle kaikenlaisia toimenpiteitä puuston kaadosta ja rakentamisesta ulkoilureitteihin.

Linnaistenseutu on edelleen pöllöaluetta.

Alueella on tavattu säännöllisesti ainakin lehtopöllö (Linnaistentien alku ja Hämevaaran Pöllökallion länsireunan ja Linnaisten metsän välinen alue), helmipöllö (NT) Linnaistentie ja uhanalainen (VU) varpuspöllö (Valjaskuja).

Varpuspöllö Valjaskuja ja helmipöllö Linnaistentie. Kuva UM 2019.

2. SUOJELUALUEET

2.1. Ehdotus pähkinäpensaslehdon suojelualueeksi

Ehdotamme Linnaisten alueella sijaitsevaa luontotyyppiä suojeltavaksi luonnonsuojelulain (LSL luku 4) 29 § mukaisena pähkinäpensaslehtona.

Sijainti kartalla:

<https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/?>

<https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/?lang=fi&share=customMarker&n=6682017.114938965&e=376946.64137402346&title=Linnaisten+p%C3%A4hkin%C3%A4pensaslehto&desc=&zoom=10&layers=%5B%7B%22id%22%3A2%2C%22opacity%22%3A100%7D%5D>

Kuvissa yllä suojelualueeksi ehdotettu pähkinäpensaslehtoalue. Alla lehtoalueen reunoilta, huonosti käy, jos ei suojella. 2017 UM.

Perustelut:

1. Alueella kasvaa vähintään kaksi metriä korkeita tai leveitä pähkinäpensaita ainakin 20 kappaletta hehtaarilla.
2. Pähkinäpensaat kasvavat yhtenä tai useampana lähekkäisenä ryhmänä yhtenäisellä alueella.
3. Pieni-alaisia pähkinäpensasaloja on säilynyt vain vähän ja tämä alue tarvitsee hoitosuunnitelman ja toimenpiteitä säilyttääkseen ominaispiirteensä. Alue on luonnontilaistunut. Aluskasvillisuutena lehtokasvillisuutta. Puro.
4. Kohde vahvistaisi Pähkinärinteen ja Jupperin pienten pähkinäpensaslehtoalojen ketjua. Alue myös lisäisi viereisten suojelualueiden vaihtelevuutta ja luonnon monimuotoisuutta.
5. Alueella on vanha historiallisen ajan muinaisjäännöskohde, Hämeenkyllän Tavastbyn Suuri Suokaivos (rautakaivos) (MJ. rek. Tunnus 1000001644). Linnaisten omakotiyhdistys on adoptoinut kohteen hoidettavaksi. Alue on metsittyä ja roskainen. Tekninen työ käyttää säännöllisesti alueen

reunoja varikkoalueena ja ylijäämämaan läjitys uhkaa herkkää kasvillisuutta ja maaperää. Suojelustatus voisi turvata kohteen ennallistamisen ja säilymisen.

6. Suojeltuna alueena varmistetaan, että hoitotoimet noudattavat pähkinäpensaslehdolle suositeltuja sallittuja toimenpiteitä.

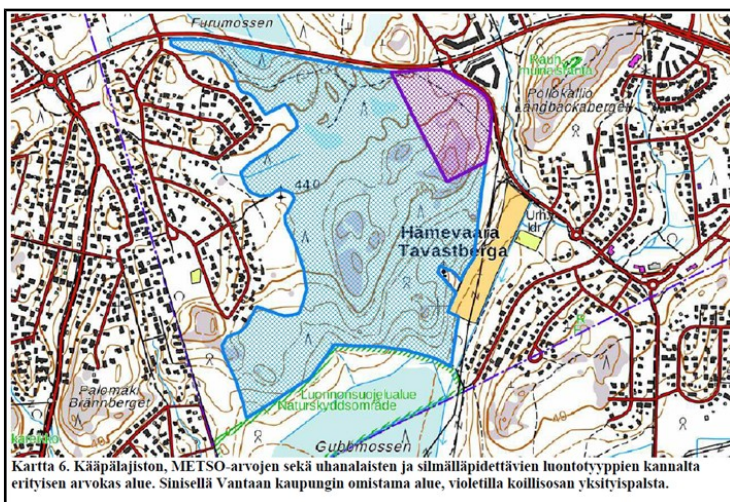
2.2. Yleiskaavaehdotuksessa 2020 olevan Linnaistenmetsän suojelualan rajauksesta

Tuemme lämpimästi Linnaistenmetsän luonnonsuojelualan perustamista. Vantaan yleiskaava 2020-luonnoksessa suojelualue on kuitenkin rajattu liian pieneksi ja kapeaksi.

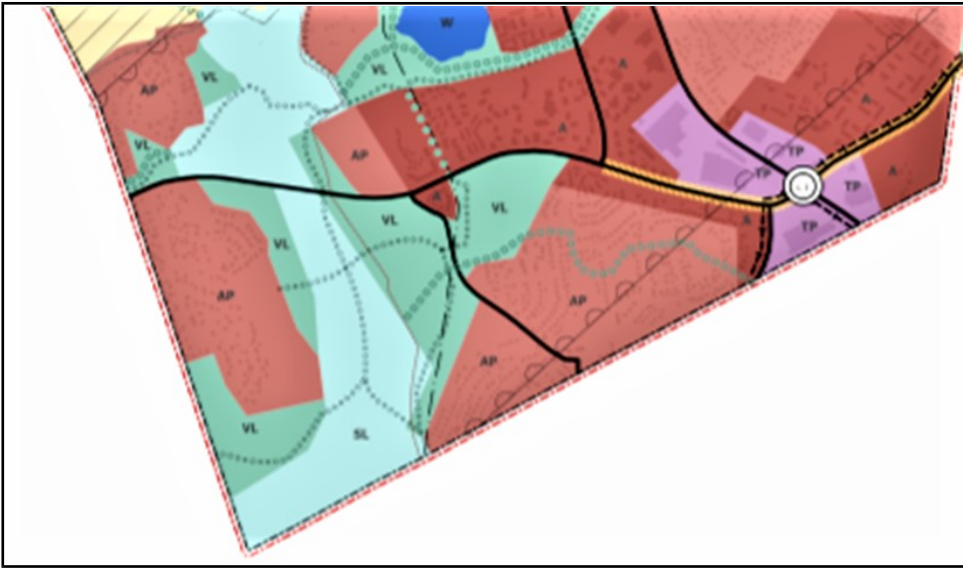
Tiedetään hyvin, että tärkeitä yleisiä ominaisuuksia suojelualueille ovat: koko, puskurivyöhykkeet ja yhteys muihin vastaaviin elinympäristöihin. Elinympäristö voi ylläpitää sitä suurempaa populaatiota, mitä suurempi ja laadukkaampi habitaattilaikun pinta-ala on. Elinympäristölaikun pienentäminen vähentää tietysti suoraan tätä kautta jäljellä jäävän populaation kokoa ja säilymistä. Suurempi yhtenäinen metsäalue, johon jää suhteellisesti enemmän sisäosaa kuin reunaosia on suojelualueena parempi. Reunavaikutusten ja satunnaisten katastrofien vaikutus on tällaisella alueella pienempi. Pyöreän metsäalueen keskellä, metsän uumenissa ihminenkin voi kokea oikeaa metsän tuntua.

Täsmäsuojelu, joka säästää lajin pienialaisen ja lyhytkestoisen nykyesiintymän (joukon yksilöitä), mutta joka ei säilytä riittävästi elinympäristöä elinvoimaisen kannan säilyttämiseksi metsämaiseman tasolla, **on vailla ekologia perusteita.** (Ilkka Hanski).

Toivomme että Linnaistenmetsän suojelualueen rajauksessa noudatetaan Savolan 2016 kääpäselvityksessä määrittämää erityisen arvokkaan alueen rajausta (kuva alla), huomioiden lisäksi direktiivilajien esiintymisalueet sekä riittävät suojavyöhykkeet kulumisen minimoimiseksi vallitsevan pienilmaston säilymiseksi.

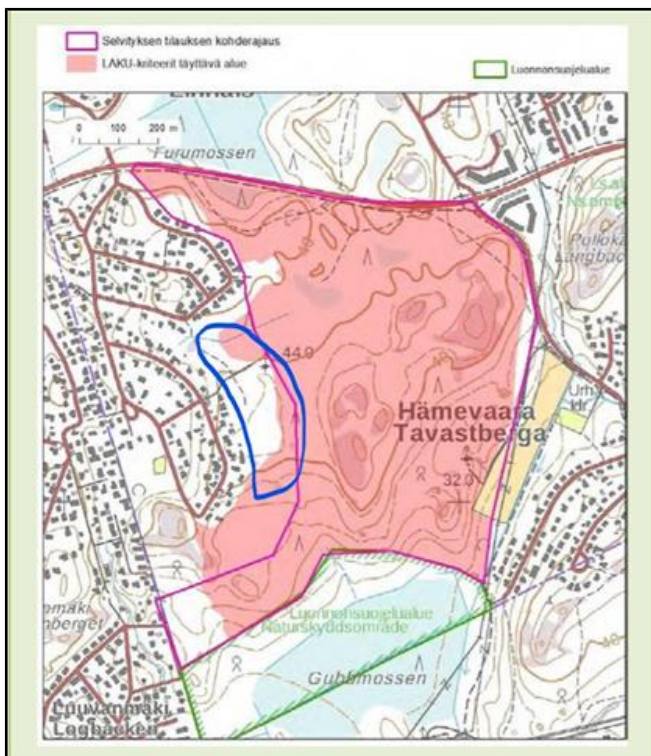

Kuva kääpäselvityksessä määritetty erityisen arvokas alue Savola 2016.

Vantaan yleiskaava 2020 luonnos, jossa Linnaistenmetsän suojelualue-ehdotus on vedetty aivan liian kapeaksi.

Täältä löytyy tukea suojelualerajaukselle. [Uusimaa kaavan 2050 luontoselvityskohteiden 2017-2018 maakunnallinen arvo koosteraportti](#) Linnaisten metsän osalta sivut 398 – 401.

Kuva: Uudenmaanliiton maakunnallisesti arvokkaiden alueiden selvityksestä.

Linnaistenmetsä on selvityksenkin mukaan:

”Kohde on useiden luontotyyppi- ja yhdistelmäkriteerien perusteella sekä lajistollisesti maakunnallisesti arvokas.

Kehityspotentiaalın, lajistoarvojen ja kohteen rajauksen yhtenäisyyden vuoksi luonnontilaltaan heikompia metsäkuvioita voidaan rajata osaksi maakunnallisesti arvokasta kohdetta osana eri luontotyyppien yhdistelmää (yleinen sijaintikriteeri).

Kohteen reunaosista voidaan kuitenkin rajata metsäkuviotietojen perusteella kohteen ulkopuolelle taimikkokuvioita, voimalinjaraviota ja peltoaluetta. Rajausta kannattaisi laajentaa kattamaan koko lahokaviosammalen ydinalue sekä kääpälajiston ja luontotyyppisuojeleun kannalta arvokas alue. Lahokaviosammalen elinympäristö on tyyppillisesti suhteellisen luonnontilaista metsää, jossa on hyvä lahopuujatkumo, ja se sopisi siten hyvin osaksi maakunnallisesti arvokasta lahopuustoista aluetta”.

Muistutamme lisäksi, että merkitsimme sinisellä alueen, joka on hömötiaisten, töyhtötiaisten ruokailualue korpimetsän reunassa, koivikossa punatulkujen ruokailualue sekä useiden lintulajien pesimäalue. Alueella on tiivis mustikkapeitto joka turvaa koko ravintoverkkoa. Aluetta leikkaa kanahaukan reviiri. Metsän reuna on lepakkoaluetta. Alueen luonnontilainen noro ja soistumat lisäävät metsän reunaosien arvoa. Valkoinen suoja-alue kestää kulutusta ja on myös suosituinta ja parasta asukkaiden ulkoilualueetta. Emmehän halua siirtää kulumista kaikkein arvokkaimmille ja asukkaiden kannalta vaikeakulkuisimmille alueille?

Metsäluontomme ja tilanne on hälyyttävä.

Jäljellä olevien vanhojen metsäalueiden suojeleminen on aivan ykkösasia. Nämä luonnonmetsäalueet ovat metsiin erikoistuneiden lajien viimeisiä turvapaikkoja ja luonnon monimuotoisuuden ylläpidon kannalta ehdottomia aarteitamme. Alueellisen suojeleverkoston keskittäminen ja yhdistäminen turvaa elinympäristöt varmimmin myös pitkällä tähtäimellä. Tarkastelu on nyt tehtävä ekologisen perusteiden laajemmin kuin yhden lajin perusteella.

Selkärangaiset ja hyönteisetkin ovat vähentyneet [Biological Conservation-tiedelehdessä](#) julkaistun tutkimuksen mukaan hyönteiskatoa tapahtuu kaikkialla. Sukupuutto uhkaa 40 % hyönteisistä. Katoa aiheuttavat ensisijaisesti elinympäristöjen häviäminen ja maankäytön muutokset (metsäkato, tehoaalous ja rakentaminen) ja kemikaalit (myrkyt, saasteet) sekä ilmastonmuutos. Tutkimusaineisto koostui 73 aikaisemmin julkaistusta tutkimuksesta, joista valtaosa oli tehty Euroopassa. Tutkimuksen mukaan suurimmassa vaarassa ovat [pistiäiset \(Hymenoptera\)](#), [perhoset \(Lepidoptera\)](#), [kovakuoriaiset \(Coleoptera\)](#). Näiden hyönteisten vähentyminen vaikuttaa pölytyksen onnistumiseen ja lintukantoihin. [Saksassa](#) lentävät hyönteiset ovat vähentyneet 76 % alle 30 vuoden aikana ja tilanne näkyy myös lintujen vähenemisenä. Samat trendit näkyvät myös Suomessa ja Vantaalla.

WWF julkaisi syksyllä [Elävä-Planeetta-raportin](#), jonka mukaan selkärangasten villieläinten määrä on pienentynyt keskimäärin 60 % vuosien 1970 ja 2014 välillä.

Mielestämme meidän tulisi laittaa kaikki energia sukupuuttojen ennalta ehkäisyyn ja lajien säilyttämiseen elinvoimaisina. **Paras keino suojella lajeja on suojella niiden elinympäristöt!**

Erilaisten tavoitteiden ollessa ristiriidassa, tulee toimia siten, että monimuotoisuuden tavoitteista ei enää tingitä, todetaan [kansallisen luontopaneelin suosituksissa päätöksentekijöille](#). Tuoreessa [METSÖ-väliarvioinnissakin](#) todetaan suojelupuutteet mm. Uudenmaan ELY:n alueella. Arviossa esitettiin jopa kriteerien väljentämistä eteläisillä painopistealueilla suojelutavoitteiden saavuttamiseksi.

Pienikin metsälaikku on tärkeä, sillä se voi tuottaa lukuisia ekosysteemipalveluja, kuten puhdistaa ilmaa, suodattaa ja puhdistaa vettä, tekee myrkyttömiksi kaupunkiperäisiä haitta-aineita, vähentää tulvariskiä ja muita hulevesiin liittyviä haittoja, sitoo ja varastoi ilmakehän hiilidioksidia, vaimentaa melua, on viehättävä maisema, osa muistoja ja paikallisidentiteettiä ja ennen kaikkea lisää luonnon monimuotoisuutta. Haitallinen tiivistäminen vähentää näitä luonnon tuottamia ilmaisia palveluja, mikä vaikuttaa asukkaiden terveyteen ja viihtyvyyteen. Loppulasku voi tulla meille kaupunkilaisille kalliiksi.

Vantaalla metsäkato on jatkuva. Lounais-Vantaan ekologisen näkökulman mukaisella suojeluverkoston alueella kaadetaan vanhaa lähes luonnontilaisen metsää joka ikinen vuosi.

Videossa näkyy metsäkato Linnaistenmetsän alueen (koilliskulman yksityismetsän hakkuut) ja Hämeenkylläntien ja Rajatorpantien risteysalueen vanhan kuusimetsän metsäkato. Harvennetulle metsäalueelle yleiskaavassa 2020 on suunniteltu lisää rakentamista.

Video: <https://1drv.ms/f/s!AvCUe-9fBdUoh0L9aMmv70T6ZELZ>

Rajatorpan tuorein metsäkato. Luonnon monimuotoisuusalue, 7 puulajin, yli 100-vuotiaan puusto, lintujen pesimäalue, kausikosteikko ja vesilintujen ruokailualue katosi yhden päivän aikana.

Kuvakooste: <https://1drv.ms/f/s!AvCUe-9fBdUojkJdkEjof9w0rpjn>

Sijainti: <https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/?>

lang=fi&share=customMarker&n=6681865.785312988&e=379536.57574804686&title=Vapaalantie+4%2C+Rajatorppa&desc=Mets%C3%A4kato.+Pieni+mets%C3%A4alue%2C+luonnon+monimuotoisuusalue%2C+kausikosteikko%2C+7+puulajin+metsikk%C3%B6%2C+vanhoja+yli+100+vuotiaita+m%C3%A4ntyj%C3%A4+ja+kuusia.+Tuhottu+kaavoituksella++2019.+&zoom=10&layers=%5B%7B%22id%22%3A2%2C%22opacity%22%3A100%7D%5D

Luontoarvoille aiheutuvia haitallisia vaikutuksia tulee ensisijaisesti välttää, toissijaisesti minimoida ja kolmanneksi [ennallistaa kohdealueella](#). Lounais-Vantaan luontoalueita on vahvasti heikennetty ja tullaan kaavoittamisella ja muilla toimenpiteillä edelleen heikentämään. Ennallistettavia kohteita voisivat olla suot, metsäalueet (kytkeytymisen, kerroksellisuuden ja lahoppuun lisääminen sekä luonnontilaisuuden lisääminen), pelto-alueet (luomuviljelyyn, riittävät puustoiset suoja-alueet, maisemapeltoalojen lisääminen, peltolintujen huomioiminen), ruderaattialueet, nurmi- ja tienpientareet (niitylajiston suosiminen), vesialueet (kosteikot, riittävät suojavyöhykkeet, hulevesien puhdistaminen ennen ohjaamista vesistöihin valuma-alueittain), ekologiset yhteydet (väylien kohdat, tierumpualueet, purojen ja pelto-ojien luonnontilaistaminen, suoja-alueiden levennykset, puuston lisääminen). Vantaalla yleisesti kuljetetaan kaadetut lehtilahopuurungot pois myös luontoalueilta? Viimeisenä keinona voidaan [ekologisilla kompensatioilla](#) korvata jäljelle jäänyt haitta eli tuottaa kohdealueen ulkopuolella hyvittävin toimenpitein haittoja vastaavat luontoarvot. Toivottavasti ohjaus Vantaalle päin on aktiivista?

Liikennesuunnittelu

Vantaalla suunnitellaan uusia väyliä, jotka verottavat metsä- ja muita ekologisesti arvokkaita alueita. Myös autojen määrä lisääntyy asukasmäärään suhteutettuna pääkaupunkiseudun nopeinta vauhtia, 20 % vuosien 2010-2018 välisenä aikana (HS Vantaa viiko11/2019). Automäärän kasvu kiihtyy Vantaan asukasmäärän voimakkaan kasvutavoitteen myötä. Lisääntyvä autoilu aiheuttaa ilmastopäästöjä, eliöstölle haitallisten aineiden leviämistä yhä laajemmalle alueelle, eri lajien kuolleisuutta sekä lukuisia muita ympäristöhaittoja. Liikennesuunnittelun ohjauksessa luonnon säilyttämisen ja ennallistamisen näkökulma on nostettava kärkeen.

Vantaan metsäkato voidaan pysäyttää ja näin turvata metsälajiston elinympäristöjä ja ekosysteemipalveluja. Tähän tarvitaan kuitenkin meidän kaikkien aktiivista panosta ja yhteistyötä.

Vantaalla 22. maaliskuuta 2019

Linnaisten omakotiyhdistys ry

Minttu Lukkala

Ulla Montin (<http://meidanmetsamme.org/>)

Puheenjohtaja

Sihteeri p. 0451374667

Kirjallisuus

EUROBATS. Agreement on the Conservation of Populations of European Bats, EUROBATS, 1991.
http://www.eurobats.org/official_documents/agreement_text

Hanski, I.K: 2016. Liito-orava biologia ja käyttäytyminen. Metsäkustannus OY.

Karpovuo, H. 1985. Linnaistenmetsän pesimälintuhavainnot ja vaeltavat lajit. Julkaisematon.
<https://1drv.ms/f/s!AvCUe-9fBdUohikpxAn-UfM47P27>

Kotiaho, J.S., Kuusela, S. Nieminen, E. & Päivinen J. (Toim.). 2015. Elinympäristöjen tilan edistäminen Suomessa. Suomen ympäristö 8/2015.
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/156982/SY_8_2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lindblom, K. 2017. Vantaan linnustoselvitykset 2017. Julkaisematon.
<https://1drv.ms/f/s!AvCUe-9fBdUohhfgOReD2Ac7Uo-G>

Luontotutkimus Solonen Oy ja Vantaan kaupunki, ympäristökeskus. 2005. Länsi-Vantaan liito-oravakannan suojelusuunnitelma.
https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/119010_lansi-vantaan_liito-oravakannan_suojelusuunnitelma.pdf

Piironen, V. 2017. Linnaistenmetsän lepakkokartoitus. Julkaisematon.
<https://1drv.ms/f/s!AvCUe-9fBdUohgaSAXHBcxT776EE>

Savola, K. & Wickholm, M. Vantaan kääpätutkimus 2003/2004
https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/119111_Vantaan_kaapatutkimus_2003-2004.pdf

Savola, K. 2016. Muistio Vantaan kaupungille Linnaisten metsäalueen länsiosan luontoarvoista (Keijo Savola 23.1.2016). Julkaisematon.

Savola, K. 2016. Vantaan Linnaistenmetsän kääpäselvitys 2016. (Keijo Savola 18.4.2017).
 Julkaisematon.

Selonen, V., Painter, J., Rantala, S. & Hanski, I.K. 2013. Mating system and reproductive success in the Siperien flying squirrel. Journal of Mammalogy 94: 1266 – 1273.
<https://academic.oup.com/jmammal/article/94/6/1266/903187>

Siivonen, Y. 2002. Vantaan lepakkokartoitus 2001 – 2002. Vantaan kaupunki, ympäristökeskus C18:2002.

Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Hyvärinen, E. Juslén A., Kemppainen, E. Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.). [Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019](#) (HELDA - Helsingin yliopiston digitaalinen arkisto)

Sánchez-Bayo, F. & Wyckhuys, K. A. G. 2019. Worldwide decline of the entomofauna: A review of its drivers. *Biological conservation*. Volume 202 s. 2-27.

Suomen luonnonsuojeluliitto Uusimaa. 2018. METSÄT, metsiä on Etelä-Suomessa suojeltu aivan liian vähän. Uudenmaan piirin 10 metsätavoitetta (julkaistu 24.3.2018).
<https://www.sll.fi/uusimaa/luonnonsuojelu/metsiensuojelu/>

Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja, osa I – Tulokset ja arvioinninperusteet. Tytti Kontula ja Anne Raunio (toim.) Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö. Helsinki. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161233>

Uusimaa-kaavan 2050 luontoselvityskohteiden 2017-2018 maakunnallinen arvo, koosteraportti. Uudenmaanliiton julkaisuja E 2017 2019. https://www.uudenmaanliitto.fi/files/23400/Uusimaa-kaavan_luontoselvityskohteiden_maakunnallinen_arvo.pdf

Wermundsen, T. 2010. Bat habitat requirements – implications for land use planning. *Dissertationes Forestales* 2010. <https://dissertationesforestales.fi/article/1894>

WWF: n Living Planet 2018-raportti. <https://wwf.fi/uhat/lpr/>

Ympäristöministeriö. 2019. Kymmenen vuotta METSOa – Väliarviointi Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman ensimmäisestä vuosikymmenestä. Ympäristöministeriön julkaisuja 2019:4.

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161403>